

T.C. BAŐBAKANLIK
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

DIŞ TİCARET REJİMİ
ve
İHRACATA AİT
UYGULAMALAR

Asım ÇALIŐ
U z m a n
asimc@igeme.gov.tr

BÖLÜM I: İHRACAT İŞLEMLERİ

İHRACAT REJİMİ KARARI

Resmi Gazete Tarihi: 6 Ocak 1996

Resmi Gazete Numarası: 22515

Karar Sayısı: 95/7623

Amaç

Madde 1- Bu Karar'ın amacı, ihracatın ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak için ihracatta yetkili mercii ve uygulanacak esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- İhracatla ilgili her türlü işlem, bu Karar, ihracatla ilgili sair mevzuat ile ikili ve çok taraflı anlaşmalar ve bunlara istinaden çıkarılacak yönetmelik, tebliğ ve talimatlar çerçevesinde yürütülür.

Yetki

Madde 3- İhracatta yetkili merci, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakanlıktır. Bakanlık;

a) İhracatın her aşamasında gözetim, denetim ve yönlendirilmesine ilişkin her türlü önlemleri almaya, ihracatla ilgili işlemleri her safhada izlemeye ve bu hususlarla ilgili düzenlemeleri yapmaya, ihracata ilişkin bilgi ve belgeleri istemeye ve ihracatı bu Karar çerçevesinde yürütmeye,

b) Piyasalarda meydana gelen olağan dışı bir gelişme, ihracata konu malda görülen yetersizlik, kamu güvenliği, kamu ahlakı, insan sağlığı, hayvanların, bitkilerin veya çevrenin korunması amacıyla yönelik tedbirler, sanatsal, tarihi ve arkeolojik değer taşıyan metanın korunması nedenleriyle ihracatta kısıtlama veya yasaklama getirmeye,

c) Gerektiğinde ihracatı müsaadeye veya kayda bağlamaya, ihracatta miktar kısıtlaması uygulamaya,

d) Bağlı muamele, takas ve dolaylı offset gibi karşılıklı ticaret uygulamalarının usul ve esaslarını gerektiğinde sektör ve/veya ülke bazında belirlemeye,

e) Transit ticaret, geçici ihracat, bedelsiz ihracat ve ticari kiralama yolu ile yapılacak ihracat ile yurt dışında inşaat, tesisat ve montaj işi alan müteahhitlerin yapacağı ihracatı düzenlemeye,

f) İhracat politikalarında bir bütünlük sağlanması için ilgili kurum ve kuruluşların ihracata yönelik faaliyet ve kaynaklarını koordine etmeye,

g) Alıcı ülkelerce ihracatımızın kısıtlanmasına ilişkin olarak alınacak tedbirlerin kaldırılmasına, etkilerinin asgariye indirilmesine veya iyileştirilmesine ilişkin görüşmeler yapmaya, yaptırmaya ve varılan anlaşma hükümlerinden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamaya,

h) İhracata konu tarım ürünlerinin desteklenmesine yönelik hazırlıkları yapmaya, destekleme stoklarının ihracat yoluyla değerlendirilmesine ilişkin esasları tespit etmeye, uygulamaya veya uygulanmasını sağlamaya,

ı) Madde ve/veya ülke bazında ihracatla ilgili, yurt dışında düzenlenecek fuarlar da dahil, tanıtım ve pazarlama politika ve faaliyetlerinin esaslarını belirlemeye ve ilgili kuruluşlar nezdinde takip ve koordine etmeye,

i) Kalkınma planları ve yıllık programlardaki ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşılabilmesini teminen yapılacak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla; uluslararası kuruluşlara olan yükümlülükler ile iç ve dış piyasa şartları ve diğer ülkelerin madde politikalarına ilişkin uygulamaları da göz önünde tutularak, ihracata konu ürünlere rekabet gücü kazandırıcı çalışmalar ve düzenlemeler yapmaya,

j) Genel ihracat politikası hedefleri çerçevesinde, Türkiye İhracat Kredi Bankası (Eximbank) tarafından ihracatla ilgili olarak gerçekleştirilecek programları müştereken tespit etmeye,

k) Yayımlanacak tebliğler çerçevesinde ihracatçı şirketlere “Dış Ticaret Sermaye Şirketi”, “Sektörel Dış Ticaret Şirketi” veya öngörülecek ihracat modellerine uygun statüler vermeye, geri almaya ve bunların hak, yetki ve sorumluluklarını tespit etmeye,

l) 24 Aralık 1997 tarih ve 23210 numaralı R.Gazete’de yayımlanan 97/10308 sayılı Karar ile yürürlükten kaldırılmıştır.

yetkilidir.

Bu Karar kapsamında yapılacak desteklemenin kaynağını 88/13384 sayılı Karar’ın 1 inci maddesi uyarınca oluşturulan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ile, ilgili diğer fon ve kaynaklar teşkil eder.

Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakanlık, yukarıda sayılan yetkilerin kullanılması sırasında, mevzuat hükümleri çerçevesinde; İhracatçı Birlikleri, Türkiye İhracatçıları Meclisi, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, uluslararası gözetim şirketleri ve ilgili diğer kurum ve kuruluşları görevlendirebilir.

İhracat Serbestisi ve İhracatın Koordinasyonu

Madde 4- Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış mallar dışında kalan bütün malların ihracı, 3 üncü maddenin (b) bendi müstesna olmak üzere, bu Karar çerçevesinde serbesttir.

Kamu kurum ve kuruluşları, madde bazında miktar veya dönem itibariyle ihracatın kısıtlanmasına veya yasaklanmasına yönelik kanun ve kararnamelerin hazırlanması aşamasında Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakanlığın görüşünü alırlar.

İhracat faaliyetlerinin koordineli bir şekilde yürütülebilmesini teminen ilgili kurum ve kuruluşların kendi mevzuatları uyarınca ihracata yönelik olarak alacakları kararlar ile alım ve satımı ilgili mevzuatla belirli bir merciin iznine bırakılmış malların ihracına ilişkin esas ve uygulamaların tespiti aşamasında Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakanlığın uygun görüşü alınır.

İhracat işlemlerinde, ilgili mevzuatla belirlenmiş olanlar dışında hiçbir belge aranmaz. Kamu kurum ve kuruluşları, ihracat işlemlerinin azami ölçüde süratle tamamlanmasını teminen gerekli düzenlemeleri yaparlar.

İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallar

Madde 5- Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış veya belli bir merciin ön iznine bağlanmış olan mallar grubuna, bu Karar’ın Ek’inde yer alan mallar ilave edilmiştir.

Uygulanacak Müeyyideler

Madde 6- 26 Mart 2000 tarih ve 24001 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanan 2000/248 sayılı Karar yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 7- 20/01/1992 tarihli ve 92/2644 sayılı İhracatın Düzenlenmesi ve Desteklenmesine İlişkin Karar yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde - Bu Karar’ın yürürlüğe girmesinden önce başlamış işlemlere, lehte olması halinde önceki hükümlere göre devam edilir.

Yürürlük

Madde 8- Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 9- Bu Karar’ı Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakan yürütür.

EK:

A) KANUN, KARARNAME VE ULUSLARARASI ANLAŞMALARLA İHRACI YASAKLANMIŞ OLAN MALLAR GRUBUNA İLAVE EDİLEN MADDELER

1- 11.8.1995 tarih ve 22371 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Sökümü, Üretimi ve İhracatına Ait Yönetmelik kapsamında; ihracatı yasak olan doğal çiçek soğanları.

2- Odun ve odun kömürü

3- Sığla (liquidambar orientalis)

4- Yalankoz (Pterocarya carpinifolia)

5- Datça hurması (Phoenix The Ophrasti crenter)

B) KANUN, KARARNAME VE ULUSLARARASI ANLAŞMALARLA İHRACI BELLİ BİR MERCIİN ÖN İZİNİNE BAĞLI MALLAR GRUBUNA İLAVE EDİLEN MADDELER

1- 11.8.1995 tarih ve 22371 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Sökümü, Üretimi ve İhracatına Ait Yönetmelik kapsamında; ihracat amacıyla doğadan elde edilmesi kontenjanla veya başka herhangi bir kayıtla sınırlandırılan doğal çiçek soğanları (Tarım ve Köyişleri Bakanlığı)

2- Damızlık büyük ve küçükbaş hayvan (Tarım ve Köyişleri Bakanlığı)

İHRACAT YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete Tarihi: 6 Haziran 2006
Resmi Gazete Numarası: 26190

Dış Ticaret Müsteşarlığından

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, İhracat Rejimi Kararı çerçevesinde, ihracatın ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve artırılmasını sağlamak için ihracatta yetkili mercii ve uygulanacak usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- İhracat Rejimi Kararı uyarınca yapılacak ihracat işlemleri, bu Yönetmelik ile Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından yayımlanacak tebliğler ve ilgililere verilecek talimatlar çerçevesinde yürütülür.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 22/12/1995 tarihli ve 95/7623 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan İhracat Rejimi Kararına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bağlı Muamele: İkidenden fazla taraf arasında yapılan takas işlemi,
- b) Başlamış İşlem:
  - 1) Açılan uluslararası ihalelere istinaden yapılan yabancı devlet bağlantılarında, alıcı kuruluş ile bağlantının yapıldığını gösteren yazılı sözleşmenin taraflarca imzalanmış olmasını,
  - 2) Bedelsiz ihracatta, gümrük mevzuatı uyarınca gümrük beyannamesi düzenlenmesi gereken hâllerde gümrük beyannamesinin tescil edilmiş olmasını,
  - 3) Genel esaslar çerçevesinde, gümrük beyannamesinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine onaylatılmış olmasını,
  - 4) Kayda bağlı ihracatta, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kaydın verilmiş olmasını,
  - 5) Konsinye ihracat, kredili ihracat, takas veya bağlı muamele yoluyla ihracat, ticari kiralama yoluyla ihracat veya yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik kapsamındaki ihracatta, izin verilmiş olmasını,
  - 6) Müsaadeye bağlı ihracatta müsaadenin verilmiş olmasını,
  - 7) Offset kapsamında ihracatta offset anlaşmasının imzalanmış olmasını,

c) Bedelsiz İhracat: Bedeli yürürlükteki kambiyo mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi zorunlu olmaksızın yurtdışına yapılan mal çıkışlarını,

ç) Gün: Aksi belirtilmedikçe takvim gününü,

d) İhracat: Bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemleri,

e) İhracatçı: İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları,

f) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Onayı/Kayıdı: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gümrük beyannamesi onay/kayıt işlemleriyle ilgili olarak verilecek onay, kayıt ve/veya elektronik onayı/kayıdı,

g) İhraç Müsaadesi: Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak Müsteşarlıkça verilen ihraç iznini,

ğ) Kayda Bağlı İhracat: Gümrük beyannamesinin, ihracattan önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alındığı ihracat şeklini,

h) Konsinye İhracat: Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere yurt dışındaki alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube veya temsilciliklerine mal gönderilmesini,

ı) Kredili İhracat: İkili veya çok taraflı kredi anlaşmaları dışında kalmak kaydıyla, ihracat bedelinin kambiyo mevzuatında öngörülen süreleri aşacak şekilde yurda getirilmesine imkân tanıyan ihracat şeklini,

i) Mal: Her türlü eşya, madde, ürün veya değeri,

j) Müsteşarlık: Dış Ticaret Müsteşarlığını,

k) Offset: Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu ortaklıklarının açacakları uluslararası ihaleler çerçevesinde yapacakları ithalat neticesinde gerçekleştirecekleri döviz ödemelerini asgari seviyeye indirmek amacıyla, ihaleyi kazanan firma ve/veya kuruluşların taahhüdü gereğince Türkiye'den yapılacak ihracat ile taahhüt gereğince Türkiye'nin mevcut üretim ve ihracat potansiyelinin geliştirilmesine yönelik diğer işlemleri,

l) Takas: İhraç veya ithal edilen mal veya hizmet bedelinin, kısmen veya tamamen mal, hizmet veya döviz ile karşılanması işlemini,

m) Ticari Kiralama: Malların kira bedeli karşılığı belirli bir süre kullanılmak üzere geçici olarak Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını,

n) Transit Ticaret: Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İhracat Şekilleri ve Esasları

Genel esaslar

Madde 5- İhracat işleminin başlaması için ihracatçıların, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine onaylattıkları gümrük beyannamesi ile ihracatın yapılacağı gümrük idaresine başvurmaları gerekir.

Ön izne bağlı ihracat

Madde 6- İhracı uluslararası anlaşma, kanun, kararname ve ilgili sair mevzuat uyarınca belli bir merciin ön iznine bağlı malların ihracatında, ilgili mercilerden ön izin alındıktan sonra ihracat mevzuatı hükümleri uygulanır.

Kayda bağlı ihracat

Madde 7- İhracı kayda bağlı mallar, Müsteşarlıkça yayımlanacak Tebliğ ile belirlenir.

İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ kapsamındaki malların ihracından önce gümrük beyannamelerinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alınması gerekir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alınmış gümrük beyannamesinin gümrük idarelerine sunulma süresi, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin onay tarihinden itibaren uzatılmamak üzere otuz gündür. Ancak, ülkemiz ihraç ürünlerine miktar kısıtlaması uygulayan ülkelere yapılan, kısıtlama kapsamındaki malın ihracına ait kayıt meşruhatı düşülerek onaylanmış gümrük beyannamelerinin gümrük idarelerine sunulma süresi, otuz günden daha kısa veya daha uzun olarak Müsteşarlıkça belirlenebilir.

Kredili ihracat

Madde 8- Kredili ihracat talepleri, alıcı ile satıcı arasında imzalanan ve ihraç edilecek malın cinsi, değeri, ödeme planı ve ödeme süresini içeren satış sözleşmesinin aslı ve Türkçe çevirisi veyahut aracı banka tarafından onaylanmış akreditif metinlerinin aslı ve Türkçe çevirisi ile birlikte ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır.

Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili kredili ihracat talepleri; Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise satış sözleşmesinde belirtilen esaslar dâhilinde doğrudan İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır.

Kredili ihracat izin süresi, tüketim mallarında en çok iki, yatırım mallarında en çok beş yıldır. Bu süreleri aşan talepler incelenip sonuçlandırılmak üzere, ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından, görüşü ile birlikte Müsteşarlığa intikal ettirilir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kredili ihracat meşruhatı düşülerek onaylanmış ihracat işlemlerine ilişkin gümrük beyannamesinin, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince onay tarihinden itibaren otuz gün içinde gümrük idarelerine sunulması gerekmektedir.

Konsinye ihracat

Madde 9- Konsinye ihracat başvuruları ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır.

Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili konsinye ihraç talepleri; Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise doğrudan İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince konsinye ihracat meşruhatı düşülerek onaylanmış gümrük beyannamelerinin otuz gün içinde gümrük idarelerine sunulması gerekir.

İhracatçılar, konsinye olarak gönderilen malların kesin satışının yapılmasından sonraki otuz gün içinde durumu, kendileri tarafından düzenlenmiş kesin satış faturası veya örneği ve gerekli diğer belgeler ile birlikte izni veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine ve aracı bankaya bildirir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, verdikleri konsinye ihraç izinlerine ait bilgileri, malın kesin satışının kendilerine bildirilmesinden itibaren beş gün içinde aracı bankaya bildirir.

Konsinye olarak gönderilen malın ihraç tarihinden itibaren bir yıl içinde kesin satışının yapılması gerekir. Bu süre, haklı ve zorunlu nedenlere istinaden müracaat edilmesi hâlinde, izni veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince iki yıl daha uzatılabilir.

Süresi içinde satışı yapılan malın bedelinin kambiyo mevzuatı, satılmaması hâlinde ise malın gümrük mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekir.

Yurt dışı fuar ve sergilere katılım ve ihracat

Madde 10- Ülkemizi temsilen katılınacak uluslararası yurt dışı fuar ve sergiler Müsteşarlık tarafından belirlenir.

Uluslararası ticari fuarlara ve sergilere, gerek ülkemizi temsilen ulusal düzeyde gerekse bireysel olarak katılacak firma ve kuruluşlarca yurt dışına gönderilecek bedelli veya bedelsiz mallar ile yurt dışında düzenlenecek bilim, sanat, kültür veya tanıtım amaçlı fuar/sergi, konferans, seminer gibi etkinliklere kişi veya kuruluşlarca gönderilecek bedelli veya bedelsiz malların yurt dışına çıkışıyla ilgili başvurular doğrudan ilgili gümrük idarelerine yapılır. Gümrük idareleri söz konusu malların yurt dışına çıkışı için yapılan talepleri ilgili mevzuat çerçevesinde inceleyip sonuçlandırır.

Gümrük idareleri, yukarıda belirtilen amaçlarla yurt dışına çıkışına izin verdikleri bedelli ve/veya bedelsiz mallar (bilim, sanat, kültür, tanıtım amaçlı fuar/sergi hariç) ile ilgili gümrük beyannamelerinin onaylı bir örneğini, beyannamenin kapanış tarihinden itibaren, en geç onbeş gün içinde firmanın beyan ettiği İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine gönderir.

Uluslararası ticari fuar ve sergilerde sergilenmek üzere yurt dışına çıkarılan malların kesin satışına ilişkin talepler, geçici çıkışa esas gümrük beyannamesinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince onaylanmasını müteakip gümrük idarelerince

sonuçlandırılır.

Gümrük idareleri, özel organizatör kuruluşların ülkemizi temsilen ulusal düzeyde katılacağı ticari nitelikli fuarlarda ve sergilerde, yürürlükteki Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ hükümleri gereğince, organizatör kuruluşa Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) verilmiş olan "Yeterlilik Belgesi" veya "Geçici Yeterlilik Belgesi" (kamu ve meslek kuruluşları ile vakıflarca düzenlenen fuarlarda bahse konu belgeler aranmaz) ile birlikte ilgili fuarın ulusal katılım organizasyonunun söz konusu kuruluşça yapılmasının onaylandığını gösterir uygunluk yazısını ararlar.

Yukarıda belirtilen hususlar dışında kalan talepler Müsteşarlıkça incelenip sonuçlandırılır.

İthal edilmiş malın ihracı

Madde 11- Gümrük mevzuatı çerçevesinde serbest dolaşıma girmiş yeni veya kullanılmış malın ihracı genel esaslar çerçevesinde yapılır. Ancak, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat, yatırım mevzuatı ile gümrük mevzuatının mahrecine iade hükümleri saklıdır.

Serbest bölgelere yapılacak ihracat

Madde 12- Serbest bölgelere yapılacak ihracat, ihracat mevzuatı hükümlerine tabidir. Ancak, Dahilde İşleme Rejimi, KDV uygulamaları ve Türkiye İhracat Kredi Bankası uygulamalarına dair mevzuat hükümleri saklıdır.

Diğer ihracat şekilleri

Madde 13- Kayda bağılı ihracat, ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracat, takas ve bağılı muamele kapsamında yapılacak ihracat, bedelsiz ihracat, transit ticaret ile savunma sanayii dışındaki alanlarda offset kapsamında yapılacak ihracata ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlığın bağılı olduğu Bakanlıkça yayımlanan Tebliğlerle düzenlenir.

Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik kapsamında yapılacak ihracata ilişkin usul ve esaslar, Müsteşarlığın bağılı olduğu Bakanlıkça belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Alıcısı tarafından kabul edilmeyen mallar

Madde 14- İhracattan sonra, kambiyo mevzuatında öngörülen mal bedeli dövizlerin yurda getirilme süresi içinde ve mal bedeli dövizler tahsil edilmeden önce başvurulmak kaydıyla;

a) Alıcısı tarafından kabul edilmeyen mallar karşılığında aynı bedel ve şartlarla mal ihracına ilişkin talepler, malların geri getirilmesi veya geri getirileceğinin kambiyo merciine taahhüt edilmesi kaydıyla, durumu gösterir belgelere istinaden gümrük mevzuatı çerçevesinde giriş ve çıkışta ayniyeti tespit edilmek suretiyle gümrük idarelerince,

b) Alıcısı tarafından kabul edilmeyen malların başka bedel ve şartlarla aynı veya farklı alıcılara satışına ilişkin talepler, durumu gösterir belgeler ve yeni satış sözleşmesine ait İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince onaylı faturanın ibrazından sonra gümrük idarelerince, sonuçlandırılır.

Gümrük idarelerince sonuçlandırılan talepler, ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine ve aracı bankaya bildirilir.

Birinci fıkranın (b) bendi kapsamında yer alan taleplere konu malın bozulabilir olması hâlinde, bu tür talepler İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği veya daha sonra İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bilgi vermek kaydıyla Müsteşarlık yurt dışı teşkilatınca sonuçlandırılır. Müsteşarlık yurt dışı teşkilatınca sonuçlandırılan talepler, ilgili gümrük idaresine ve aracı bankaya bildirilir.

Yukarıda belirtilen değişiklik taleplerinin ihracatı müteakip ve mal bedeli dövizlerin tahsilinden sonra yapılması hâlinde, söz konusu talepler Müsteşarlığın görüşü alınmak suretiyle ilgili mercilerce sonuçlandırılır.

Yukarıda yer alan hususlar, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat kapsamında yapılmış olması hâlinde, ait olduğu mevzuat hükümlerine tabidir.

Alıcısına teslim edilemeyen mallar ve malların terk edilmesi

Madde 15- Yanma, çalınma gibi haklı ve zorunlu nedenlerle alıcısına teslim edilemeyen mallara ilişkin ihracat talepleri, durumu gösteren belgelere dayanılarak Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır.

Geri getirilmesinde ekonomik yarar görülmeyen malların terk edilmesine ilişkin talepler, durumu gösteren belgelere dayanılarak Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır.

Uygun görülerek sonuçlandırılan talepler, aracı bankaya bildirilir.

Yukarıda belirtilen hususlar, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat kapsamında yapılmış olması hâlinde, ait olduğu mevzuat hükümlerine tabidir.

İhracatçı Birliklerince yapılacak işlemler

Madde 16- 5/7/1993 tarihli ve 93/4614 sayılı İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştigal Sahaları, Organları, Üyelerin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Bakanlar Kurulu Kararına istinaden, nisbi aidatın tahsil edilmesi gerekir. Bu husus, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince gümrük beyannamesinin onaylanması sırasında aranır.

Gümrük idarelerince yapılacak işlemler

Madde 17- Otomasyona geçmiş gümrük idareleri, ihracat işlemlerinde tescil onayı yapılmadan önce, gümrük beyannamesi üzerinde İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin elektronik ortamda oluşturdukları "Birlik Onay Kodu"nu ararlar. "Birlik Onay Kodu" doğrulanmayan gümrük beyannamelerine istinaden mal çıkışı yapılmaz.

Otomasyona geçmemiş gümrük idareleri ise, ihracat işlemlerinde gümrük beyannamesi üzerinde İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin onayını/kaydını ararlar. İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği onayı/kaydı bulunmayan gümrük beyannamelerine istinaden mal çıkışı yapılmaz.

Gümrük idareleri, ihracatı müteakip durumu ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bildirir.

Gümrük idarelerince tescil edilen gümrük beyannameleri üzerinde herhangi bir değişiklik yapılması veya gümrük beyannamelerinin iptal edilmesi hâlinde, bu husus işlemi yapan gümrük idaresi tarafından onayı/kaydı veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine, aracı bankaya, kambiyo müdürlüğüne ve Türkiye İstatistik Kurumuna bildirilir.

İhracat bedellerinin yurda getirilmesi

Madde 18- İhracat bedellerinin yurda getirilmesi hususu kambiyo mevzuatı hükümlerine tabidir.

Diğer durumlar

Madde 19- İhracata ilişkin olarak bu Yönetmelikte belirlenen konular dışında kalan hususlar İhracat Rejimi Kararı çerçevesinde Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan Yönetmelik

Madde 20- 6/1/1996 tarihli ve 22515 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracat Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Başlamış işlemler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce başlamış işlemlere, lehte olmaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 20 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılan Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 21- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 22- Bu Yönetmelik hükümlerini Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

E- İHRACATTA ALINMASI GEREKLİ BELGELER

<u>İhracatta Belge veya İzin Veren Kuruluşlar</u>	<u>İhracatta Alınması Gerekli Belge ve İzinler</u>
Dış Ticaret Müsteşarlığı	- Dahilde İşleme İzin Belgesi - Hariçte İşleme İzin Belgesi - Standart Kontrol Belgesi - Ticari Kiralama - Kimyasal Maddelerin İhracatında Uygunluk
Gümrük Müsteşarlığı Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları	- ATR Belgesi - EUR.I Belgesi - Onaylanmış İhracatçı Yetki Belgesi
Gümrük Müsteşarlığı İhracatçı Birlikleri	- Gümrük Beyannamesi - Bedelsiz İhracat
Milli Savunma Bakanlığı	- Harp, Silah ve Mühimmat İhracatı
Sağlık Bakanlığı	- Afyon ve Haşhaş Kellesi İhracatı - Uyuşturucu Maddelerin İhracatı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	- Uluslararası Orjin ve Bitki Sağlık Sertifikası - Hayvansal Ürünlerle İlgili Sağlık Sertifikası - Gübre İhracatı - Tohum İhracatı - Su Ürünleri İhracatı - Yarış Atları İhracatı - Yem İhracatı - Zirai Mücadele İlaç ve Aletleri - Veteriner İlaçları İhracatı - Doğal Çiçek Soğanları İhracatı - Damızlık Büyük ve Küçük Baş Hayvan İhr.
Orman Bakanlığı	- Av Hayvanları İhracatı
Çevre Bakanlığı	- Tehlikeli Atıkların İhracatı
Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müd.	- Şeker İhracatı
İhracatçı Birlikleri	- Kayda Bağlı İhracat - Konsinye İhracat - Kredili İhracat - Takas (Bağlı Muamele) - Kotaya Tabi Ürünlerin İhracatı - Kimyasal Maddelerin İhr. Uygunluk Belgesi
Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları	- İşlenmiş Lületaşı İhracatı - Borsa Tescil Beyannamesi - GSP Formu (Form A)
Kültür Bakanlığı	- Halı Ekspertiz Raporu - Antika Hediyelik Eşya
Bankalar	- Transit Ticaret

İHRACAT PROSEDÜRLERİ

İhracat Şekline,

İhraç Edilecek Ürüne,

İhracat Yapılacak Ülkeye ,

göre değişmektedir.

1- İHRACAT ŞEKLİNE GÖRE İŞLEMLER

İthal edilmiş bir malın ihracı sözkonusu ise,	Dahilde İşleme Rejimi
Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat sözkonusu ise,	Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat
Yabancı bir ülkeden satın alınan bir malın, transit olarak veya doğrudan doğruya başka bir ülkeye ihracı söz konusu ise,	Transit Ticaret
Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere dış alıcılara, komisyonculara, şube veya temsilciliklere mal gönderiliyorsa,	Konsinye İhracat
İhraç veya ithal edilen mal, hizmet veya teknoloji transferi bedelinin kısmen veya tamamen mal, hizmet, teknoloji transferi veya kısmen döviz ile karşılanması durumunda,	Bağlı Muamele
Karşılığında yurda herhangi bir bedel getirilmeksizin yurtdışına mal gönderilmek isteniyorsa,	Bedelsiz İhracat
Malların bir bedel karşılığında, belirli bir süre kullanılmak üzere geçici olarak ihracı sözkonusu ise,	Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat
Müteahhitseniz ve yurtdışında inşaat, tesisat ve montaj işleri almışsanız bu iş için kesin veya geçici olarak yurtdışına mal ihraç etmek istiyorsanız,	Müteahhitlik Hizmetleri
Uluslararası sergi ve fuarlara katılmak istiyorsanız,	Yurtdışı Fuar ve Sergilere Katılma
İthal edilmiş malın ihracı sözkonusu ise,	İthal Edilmiş Malın İhracına İlişkin Mevzuat

2- İHRAC EDİLECEK ÜRÜNE GÖRE İŞLEMLER

Kontrol Edilmesi Gereken Listeler:

- İhracı Kanun ve Kararnamelerle Belli Bir Merciin İznine Bağlı Ürünler ve İhracı Yasak Mallar
- İhracı Kayda Bağlı Ürünler

Özel Uygulamalar

İhracı Zorunlu Standarda Tabii Ürünler, Ekspertiz Raporu, Bitki Sağlık Sertifikası, Zirai Karantina Belgesi alınması gereken ürünler vb.

3- İHRACAT YAPILACAK ÜLKEYE GÖRE İŞLEMLER

Ülkemizde kredi karşılığı kurulan tesislerin bedelinin malla geri ödenmesine ilişkin aramızda “özel hesap” bulunan ülkelere yapılacak ihracatta,

Türk ihraç ürünlerine kota uygulayan ülkelere yapılacak ihracatta,

Avrupa Birliği’ne (AB) üye ülkelere yapılacak ihracatta,

EFTA ülkelerine yapılacak ihracatta,

İki ve çok taraflı kredi anlaşmalarımızın bulunduğu ülkelere bu kapsamda yapılacak ihracatta,

Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) kapsamında yapılacak ihracatta

Türkiye’ye tavizli gümrük oranları (GSP) uygulayan ülkelere yapılacak ihracatta,

BM ambargosu olan ülkelere yapılacak ihracatta (Irak ve Libya)

Düzenlenmesi Gereken Belgeler, Müracaat Edilecek Merciler ve İzlenmesi Gereken Prosedürler Değişebilmektedir.

1- İHRACAT YÖNETMELİĞİNE GÖRE İŞLEMLER

Kayda Bağlı İhracat

Kayda Bağlı İhracat listesi kapsamında yer alan malların ihracatında ihracatçılar, gümrük beyannamesi ile birlikte kayıt için ilgili ihracatçı birliklerine müracaat ederler. Birlikler onayladıkları gümrük beyannamelerine kayıt meşruhatı düşerek, gümrük idarelerine tevdi edilmek üzere ihracatçıya verirler. İhracatçılar, birliklerce kayıt meşruhatı düşülerek onaylanmış gümrük beyannamesi ile birlikte 90 gün içinde ihracatın yapılacağı gümrük idaresine müracaat ederler.

Kredili İhracat

Kredili ihracat talepleri ile ilgili müracaatlar mal cinsi, ödeme planı ve ödeme süresini içeren satış sözleşmesinin aslı ve Türkçe tercümesi ile birlikte ihracatçı birliklerine yapılır.

Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili kredili ihracat talepleri Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise satış sözleşmesinde belirtilen esaslar dahilinde doğrudan ihracatçı birliklerince sonuçlandırılır.

Kredili ihracat süresi tüketim mallarında iki (2) yıl, yatırım mallarında beş (5) yıldır. Ancak, bu süreleri aşan kredili ihracat talepleri Müsteşarlık tarafından neticelendirilir. Kredili ihracat taleplerinin uygun görülmesi halinde ihracatçı birliklerince gümrük beyannamesi üzerine kredili ihracat meşruhatı düşülerek onaylanır.

Kredili ihracatta telgraf, teleks veya telefaksla sözleşme yapılamaz.

Konsinye İhracat

Konsinye ihracat talepleri ilgili ihracatçı birliklerine yapılır.

Madde ve/veya ülke politikası açısından Müsteşarlıkça getirilebilecek düzenlemeler kapsamındaki mallarla ilgili konsinye ihraç talepleri Müsteşarlığın görüşü alındıktan sonra, bunun dışında kalan mallara ilişkin talepler ise doğrudan ihracatçı birliklerince sonuçlandırılır.

Konsinye ihracata izin verilmesi halinde ihracatçı birliklerince gümrük beyannamesi üzerine konsinye ihracat meşruhatı düşülerek onaylanır.

Konsinye ihracat meşruhatı düşülerek onaylanan gümrük beyannamelerinin 90 (doksan) gün içinde gümrük idarelerine tevdi gerekmektedir.

İhracatçılar, konsinye olarak gönderilen malların kesin satışının yapılmasını müteakip 30 (otuz) gün içinde durumu, kendileri tarafından düzenlenmiş kesin satış faturası veya örneği ve gerekli diğer belgeler ile birlikte izni veren ihracatçı birliklerine ve aracı bankaya bildirirler.

Konsinye olarak gönderilen malların fiili ihraç tarihinden itibaren bir yıl içinde kesin satışının yapılması gerekir. Bu süre, bitiminden önce başvurulmak kaydıyla haklı ve zorunlu nedenlerle izni veren merci tarafından toplam bir yıla kadar uzatılabilir.

Süresi içinde satışı yapılan malların Kambiyo Mevzuatı'na göre bedellerinin, satılmaması halinde ise malların Gümrük Mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekir.

İthal Edilmiş Malların İhracı

İthalat Rejimi çerçevesinde ithal edilmiş ve vergileri ödenmiş bulunan yabancı menşeli yeni veya kullanılmış malların ihracı özellik arz etmeyen ihracat kapsamında yapılır. Ancak, ihracatın desteklenmesine yönelik mevzuat, yatırım mevzuatı ile Gümrük Mevzuatı'nın mahrecine iade hükümleri saklıdır.

Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat

Serbest bölgelere yapılacak ihracat, İhracat Mevzuatı hükümlerine tabidir.

Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracat

Bağlı muamele veya takas talepleri, yabancı firma veya firmalar ile yapılan bağlı muamele veya takas anlaşması ve Bağlı Muamele Veya Takas Başvuru Formundan altı nüsha eklenmek suretiyle bir müracaat yazısı ile birlikte üye olunan veya bulunulan bölgedeki ihracatçı birliklerine yapılır.

Bağlı muamele veya takas anlaşmasının; ithal ve ihraç edilecek malların cinsi, standardı, kalitesi, teslim şekli, teslim yeri, birim ithal ve ihraç fiyatları, değer tutarları ve anlaşmanın geçerlilik süresini içermesi gereklidir.

Bağlı muamele veya takas konusu karşılıklı ödemelerin mal veya kısmen nakit ve/veya ölçülebilir olması kaydıyla hizmet ile ödenmesi mümkün bulunmaktadır. Bağlı muamele veya takas izinlerinin süresi, 6 ayı aşmamak kaydıyla firmanın yaptığı anlaşmada yer alan süre kadardır. Bu süre, bitiminden önce başvurmak kaydıyla izni veren merci tarafından iki yıla kadar uzatılabilir.

Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat

Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracata ilişkin talepler, yurt dışındaki firma veya kuruluşla yapılan; kiralanacak malın cinsi, teknik özellikleri, G.T.İ.P.'u, miktarı, birim fiyatı, değer tutarı, kira süresi, kira bedeli ve bu bedelin ödenme şekil ve zamanı, teslim yeri gibi bilgileri içeren kira sözleşmesi ile birlikte Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin Başvuru Formunda 1 nüsha doldurulmak suretiyle, üyesi olan ve bulunulan bölgedeki İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır.

Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracatta süre, izin verildiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde gümrük idarelerine başvurmak kaydıyla, fiili ihraç tarihinden itibaren bir yıldır. Bu süre, bitim tarihinden önce başvurulmak kaydıyla, süre toplam bir yıla kadar uzatılabilir.

Ticari kiralamaya konu malın yurt dışında kesin satışına ilişkin talepler, ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracat izninin bitiş tarihinden önce başvurulmak kaydıyla, satış sözleşmesine istinaden ilgili ihracatçı birliği tarafından sonuçlandırılır.

Ticari kiralama yoluyla yapılan ihracatta kira bedellerinin yurda getirilmesi ile ticari kiralamaya konu malın yurt dışında kesin satışı halinde, satış bedelinin yurda getirilmesine ilişkin usul ve esaslar Kambiyo Mevzuatı hükümlerine tabidir.

Transit Ticaret

Transit ticaret talepleri, "Transit Ticaret Formu" düzenlenmek suretiyle bankalara yapılır.

Transit ticarete konu olan mallarla ilgili olarak, ithalata ve ihracata ilişkin vergi, resim, harç ve fon tahsil edilmez.

Gümrük idarelerince verilebilecek izne istinaden malların Türk gümrük hattını aşarak işçilik görmek üzere fiktif depo veya antrepolara alınması "fiili ithal" hükmünde değildir.

Uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanmış mallar ile Müsteşarlığın madde politikası itibariyle transit ticaretinin yapılmasını uygun görmediği mallar transit ticarete konu olamaz.

İthalat ve ihracat yapılması yasaklanmış ülkelerle transit ticaret yapılamaz.

Bedelsiz İhracat

Bedeli yürürlükteki Kambiyo Mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekli olmaksızın yurt dışına kesin olarak mal çıkışıdır.

a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım eşyaları,

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesinin ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

c) Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek eşya ve taşıtlar,

d) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek eşya ve taşıtlar.

(a) ve (b) bendlerinde yer alan mallardan değeri 10.000 ABD dolarını aşmayanların bedelsiz ihraç talepleri, Bedelsiz İhracat Formu doldurulmak suretiyle doğrudan gümrüklere yapılır.

Değeri 10.000 ABD dolarından fazla olanların bedelsiz ihraç talepleri, Bedelsiz İhracat Formundan 3 nüsha doldurulmak suretiyle ilgili ihracat birliğine yapılır. İhracat birliği değeri 25.000 ABD Dolarına kadar olan bedelsiz ihraç taleplerini kendileri sonuçlandırır. 25.000 ABD Dolarının zerindeki talepleri görüşleriyle birlikte Dış Ticaret Müsteşarlığı'na intikal ettirirler.

(c) ve (d) bendleri çerçevesinde yapılacak bedelsiz ihracata, doğrudan gmrklerce müsaade edilir.

Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 1 yıldır.

Kanun, Kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış malların bedelsiz olarak ihracına izin verilmez. İhracı kendi mevzuatı uyarınca belli bir merciin n iznine bağlı malların bedelsiz olarak ihracı, ilgili merciin n iznine istinaden mümkündür.

Bedelsiz ihracat yoluyla yurt dışına gönderilen mal ve eşyalar, ihracatta uygulanan desteklerden yararlandırılmaz.

Bedelsiz ihracat, Türk Standartlarının Uygulanması Hakkındaki Tüzük hükümlerine tabi değildir.

(a), (c) ve (d) bendleri kapsamında yapılacak bedelsiz ihracatta ihracat birliğine ye olma şartı aranmaz.

2- ÜLKEYE GÖRE İŞLEMLER

A- Avrupa Birliği (AB) ÷lkelerine yapılan ihracat ;

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi kararı çerçevesinde Türkiye ile AB arasında tesis edilen G÷mrük Birliği uyarınca, AB ÷lkelerine yapılan ihracatta, malların Katma Protokol gereğince g÷mrük muafiyetinde yararlanabilmesi amacıyla ATR dolaşım belgesinin ihracatçı ÷lke yetkilileri tarafından düzenlenip g÷mrük idarelerince vize edilmesi gerekmektedir. İhracatçı, bağlı bulunduğu odadan aldığı ATR belgesini eksiksiz doldurmalı ve ilgili odaya onaylatmalıdır. Bu belgeye ilaveten, ilgili malın menşeyini belgelendirmede kullanılan “menşeyehadetnamesi” (ABC Formu) tanzim edilmesinde de fayda vardır.

Ayrıca, Türkiye'nin AB ile demir ve çelik ürünlerinde (AKÇT Anlaşması gereği)imzaladığı STA kapsamındaki ürünlerin ihracatında EUR-1 belgesinin düzenlenmesi gerekmektedir.

B- EFTA (European Free Trade Area / Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi) Ülkelerine Yapılan İhracat ;

EFTA üyesi ÷lkelere (İsviçre, Norveç, İzlanda ve Liechtenstein) yapılan ihracatta EUR-1 belgesi kullanılır ve bu belgeler aynı şekilde ilgili oda tarafından tasdiğe muhtaçtırlar. Türkiye ile EFTA ÷lkeleri arasında akdedilmiş olan STA'lar gereği icra edilen bir işlemdir.

C- Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ÷lkelerine yapılan ihracat ;

Taraflar arasındaki ticari engellerin lağvedilmesi yolu ile dış ticaretten sağlanan faydanın artırılmasına yönelik olarak akdedilen STA'larçerçevesinde ticarete konu ürünlerin menşey statülerinin kanıtlanması, “EUR-1 Dolaşım Sertifikası” ile yapılmaktadır.

Anlaşma Akdedilmiş STA Ülkeleri ;

- 1-EFTA
- 3-İsrail
- 4-Makedonya
- 5-Hırvatistan
- 6-Bosna-Hersek
- 7-Suriye Arap Cumhuriyeti
- 8-Tunus
- 9-Fas
- 10-Mısır
- 11-Filistin

Müzakere ve Hazırlık Aşamasındaki STA ;

- Faroe Adaları
- Malta
- Ürdün
- Meksika
- G.Afrika

D- GENERALIZED PREFERENCES SYSTEM (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) “G S P” ÇERÇEVESİNDE İHRACAT;

ABD, Avustralya, Kanada, Japonya, Yeni Zelanda, Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya gibi ülkelere ihracatta ; malın o ülkenin taviz tanıdığı GSP listesinde yer alması koşulu ile “Form-A” olarak bilinen belgenin odalar tarafından tasdik edilmesini müteakiben ilgili mal tavizli gümrük oranları ile ihraç edilebilmektedir.

E- Ermenistan, Kıbrıs Rum Yönetimi ve Libya ile Ticaret :

Ermenistan ile ülkemiz arasında ticarî ilişki bulunmayıp, Libya (A.H.S.C.)’ya ise Birleşmiş Milletler kaynaklı ambargo sözkonusudur.

3- ÜRÜNE GÖRE İŞLEMLER

I- İhracı Yasak Ürünler

19 Eylül 1996 tarih ve 22762 sayılı RG’de (ve bunu tadil eden 19 Temmuz 1998 tarih ve 23407 sayılı RG’de) yayımlanan Tebliğ ile toplam 15 kalem malın Türkiye’den ihracı yasaktır :

İHRACI YASAK MALLAR LİSTESİ

MADDE	YASAL DAYANAK
1- Kültür ve tabiat varlıkları (Eski eserler)	21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
2- Hint keneviri	24.6.1933 tarih ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun
3- Tütün tohumu ve fidesi	9.5.1969 tarih ve 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu
4- Tiftik keçisi	7.6.1926 tarih ve 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanunu
5- İhracı izne bağlı mallar listesinde yer alan türler hariç bütün av ve yaban hayvanları (canlı ve cansız olarak ve tanınabilir en küçük parçaları ile bunlardan mamul konfeksiyon)	13.4.1990 tarih ve 20491 sayılı RG.’de yayımlanan 8.3.1990 tarih ve 90/234 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
6- Ceviz, dut, kiraz, armut, erik, porsuk, dışbudak, karaağaç ve ıhlamur adlı ağaç türlerinin kütük, tomruk, kereste, kalas ve taslak olarak ihracı	11.5.1974 tarih ve 14883 sayılı RG’de yayımlanan 24.4.1974 tarih ve 7/8186 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
7- Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi ile bu sözleşmeye ait protokoller ve değişiklikler kapsamındaki ihracat	6.6.1990 tarih ve 3655 ve 3656 sayılı Kanunlarla uygun bulunan ve 8.9.1990 tarih ve 20629 sayılı RG’de yayımlanan 1.8.1990 tarih ve 90/733 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi ile Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü, 27.9.1994 tarih ve 4042 sayılı Kanunla uygun bulunan ve 28.12.1994 tarih ve 22155 sayılı RG’de yayımlanan 8.11.1994 tarih ve 94/6214 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü Değişikliği (Londra Değişikliği)
8- İhracatı yasak olan doğal çiçek soğanları	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
9- Odun ve odun kömürü	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
10- Sığla (liquidambar orientalis)	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
11- Yalankoz (pterocarya carpinifolia)	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
12- Datça hurması (Phoenix the ophrasti crenter)	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
(*) 13- Zeytin, incir, fındık, antep fıstığı, asma (sultani çekirdeksiz) fidanları	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
14- 22 Şubat 2000 tarih ve 23972 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanan İhracat 2000/3 sayılı tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır.	
(**) 15- Salep (toz, tablet ve her türlü formda)	22/12/1995 tarihli ve 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı

(*) 5 Subat 1998 tarih ve 23249 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanan (İhracat 98/1) sayılı tebliğ ile degistirilmistir.

(**) 19 Temmuz 1998 tarih ve 23407 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanan (İhracat 98/16) sayılı tebliğ ile eklenmistir.

II- İhracı Ön İzne Bağlı Ürünler

Aynı Tebliğin eki ile toplam 25 kalem malın ihracı, ilgili kamu kurumlarının iznine bağlı kılınmıştır :

İHRACI ÖN İZNE BAĞLI MALLAR LİSTESİ

Madde	İzni Veren Kurum	Yasal Dayanak
1- Harp, silah ve mühimmatı (Spor ve av tüfekleri hariç)	Milli Savunma Bakanlığı	3.1.1940 tarih ve 3763 sayılı Türkiye’de Harp Silahı ve Mühimmatı Yapan Hususi Sanayi Müesseselerinin Kontrolü Hakkında Kanun
2- Afyon ve haşhaş kellesi	Sağlık Maddelerinin Murakabesi Hakkında Kanun	12.6.1933 tarih ve 2313 sayılı Uyuşturucu Bakanlığ
3- Uyuşturucu maddeler ve 1972 tarihli Protokolle değiştirilen 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1971 tarihli Psikotrop Maddelere İlişkin Sözleşme ve 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Trafikinin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi kapsamındaki mallar	Sağlık Bakanlığı	24.6.1933 tarih ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun ve 1972 tarihli Protokolle değiştirilen 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1971 tarihli Psikotrop Maddelere İlişkin Sözleşme ve 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Trafikinin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
4- Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi Kapsamındaki mallar	Çevre Bakanlığı	15.5.1994 tarih ve 21935 sayılı RG’de yayımlanan 7.3.1994 tarih ve 94/5419 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi
5- Yaban domuzu, kurt, çakal, tilki, sansar, porsuk ile yılanlar, kaplumbağa ve kertenkelelerin canlı ve cansız halde ve bunların tanınabilir parçaları ile bunlardan mamul konfeksiyon	Orman Bakanlığı	13.4.1990 tarih ve 20491 sayılı R.G.’de yayımlanan 8.3.1990 tarih ve 90/234 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
6- Gübreler (Kimyevi gübreler hariç)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	13.1.1965 tarih ve 11905 sayılı R.G.’de yayımlanan 19.12.1964 tarih ve 6/4090 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 27.12.1924 tarih ve 2/1771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
7- Tohumlar (Orman ağacı tohumları hariç)	Tarım ve Köyişleri	21.8.1963 tarih ve 308 sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun
8- Su ürünlerinden su ürünleri avcılığını düzenleyen esaslar çerçevesinde avlanması yasak olan cins ve nitelikteki su ürünleri (sülükler dahil)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	22.3.1971 tarih ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu
9- Yarış atları	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	7.6.1926 tarih ve 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanunu

10- Yem Kanunu kapsamına giren yemler	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	29.5.1973 tarih ve 1734 sayılı Yem Kanunu	
11- Zirai mücadele ilaç ve aletleri	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	15.5.1957 tarih ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu	
12- Veteriner ilaçları	Tarım ve Müstahzarlar Bakanlığı	1262 sayılı İspençiyarı ve Tıbbi Hükümler İlavesine Dair 3490 sayılı Kanun	Köyişleri
13- İhracat amacıyla doğadan elde edilmesi kontenjanla veya başka herhangi bir kayıtla sınırlandırılan doğal çiçek soğanları	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejim Kararı	
14- Damızlık büyük ve küçük baş hayvan	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejim Kararı	
15- Şeker	T.Şeker Fab. Genel Müd.	22.6.1956 tarihli ve 6747 sayılı Şeker Kanunu	
16- 22 Şubat 2000 tarih ve 23972 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2000/3 sayılı tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır.			
(*) 17- Doğa mantarı (Sadece Avrupa Birliği üyesi ülkelere yönelik ihracat için)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı İhracat Rejim Kararı	
18- 2 Aralık 2003 tarih ve 25304 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2003/12 sayılı tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır.			
(**) 19- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme Eki Listelerde Yer Alan Türler ve Türlerine Ait Örnekler	- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (I-A, II-A, III-A sayılı liste için) - Orman Bakanlığı (I-B, II-B, III-B sayılı liste için) - Çevre Bakanlığı (I-C, II-C, III-C sayılı liste için)	20.6.1996 tarih ve 22672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 27.4.1996 tarih ve 96/8125 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin CITES Sözleşmesi	
(***) 20- Canlı Orkinos	Tarım ve İhracat Rejim Kararı Bakanlığı	22/12/1995 tarih ve 95/7623 sayılı	Köyişleri

(*) 8 Kasım 2002 tarih ve 24930 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2002/9 sayılı tebliğ ile eklenmiştir.

(**) 21 Nisan 2002 tarih ve 24733 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2002/3 sayılı tebliğ ile eklenmiştir.

(***) 7 Ağustos 2002 tarih ve 24839 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2002/7 sayılı tebliğ ile eklenmiştir.

III- ANALİZ RAPORU, SAĞLIK SERTİFİKASI, STANDART BELGESİ ve BORSA TESCİL BEYANNAMESİ GEREKTİREN ÜRÜNLER

A- STANDARTLARA UYGUNLUK BELGESİ:

27 Aralık 2002 tarih ve 24976 sayılı RG’de yayımlanan Yönetmelik eki ile birlikte kimi ürünlerin uygulamada bulunan zorunlu standartlara uygun olduğunun tevsiki gerekmektedir. Bunun için, ilgili malı ihraç edecek ihracatçı ya da temsilcisi, “Dış Ticarete Satndardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlıkları”ndan alacakları “Kontrol Beyannamesi”ni temin ederek doldurmak durumundadırlar.

Kontrol Belgesinin aranmadığı istisnai durumlar da mevcuttur.

B-ANALİZ (EKSPERTİZ) RAPORU GEREKTİREN ÜRÜNLER:

B1- EL HALILARI (2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Uyarınca ;)

B2 - HEDİYELİK EŞYA (Bakırdan ve pirinçten olanlar) 1972 tarihli Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Talimatı Uyarınca

B3 - LÜLETAŞI MAMULLERİ’nde

ticaret odalarından alınacak (B3 için Bölge Sanayi ve ticaret Md.lüklerince onaylanacak) ekspertiz raporları aranır.

C1-BİTKİ SAĞLIK SERTİFİKASI

Bitki ve bitkisel ürün ihracatına konu ürünlerin hijnejik olduğunun tevsik edilmesine yönelik olarak İl Tarım Müdürlüklerinin “Bitki Koruma Şubeleri”nden alınan belgedir.

C2-HAYVANSAL ÜRÜN SAĞLIK SERTİFİKASI

Canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatında aynı amaçla alınan belgedir. İhracata konu olan ürüne göre değişmekle birlikte belgenin alınmasında yetkili merci İl Tarım Müdürlükleridir.

D- BORSA TESCİL BEYANNAMESİ

Ticaret borsalarına kote edilen ürünlerin ihracı halinde tanzim edilmesi gereken belgedir.

İlgili ticaret borsasından temin edilecek beyannamenin 3 nüsha olarak doldurulması gerekmektedir.